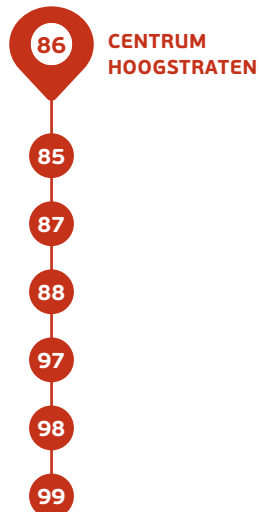

Wandeling Achtel

Landschapswandeling

KADRILPAD HEILLUIZERSPAD SINT-AMBROSIUSPAD

86 START

Het startpunt van de drie verschillende lussen is **KNP 86** in het centrum van Hoogstraten. Tot aan **KNP 99** geldt voor elke wandeling dezelfde route. Het Heilluizerspad en het Sint-Ambrosiuspad breiden van **KNP 99** verder uit. (zie beschrijving).

KADRILPAD / 6,5 KM

De wandeling start aan **KNP 86** aan de Sint-Katharinakerk. Je gaat richting **KNP 85** via het paadje tussen het stadhuis en de Sint-Katharinakerk. In de Lindendreef sla je onmiddellijk rechtsaf de Dokter Versmissenstraat in. Je ziet hier ook de gedenkplaat voor Dokter Hendrik Versmissen. Dokter Versmissen was dichter en schrijver. Aan **KNP 85** ga je verder naar **KNP 87** en **88**. Hier ga je richting **KNP 97, 98** en **99**, waarna je in het gehucht Achtel aankomt en al snel de kapel ziet staan.

Het gehucht Achtel en de kapel Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën

De kapel Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën is een hooggotische kapel die gebouwd is op een kunstmatige berg, de zogenaamde 'Kapelberg'. Ze is omringd met oude beuken, eiken en linden. Deze kapel in Achtel, een gehucht van Rijkevorsel, wordt voor het eerst vermeld in 1475. Achtel behoorde eeuwenlang tot de parochie van Wortel tot het in 1809 werd opgenomen bij Rijkevorsel. De bediening van de kapel kwam echter pas in 1818 onder Rijkevorsel. De monniken in Hoogstraten waren vertrokken en er werd door de geestelijken van Rijkevorsel alleen nog een mis gedaan op 17 januari en 1 mei. De inwoners van Achtel gingen daarom noodgedwongen hun zondagsplicht vervullen in de kerken van Wortel, Hoogstraten of Rijkevorsel centrum. Vanaf 1922 werd de zondagsmis verzekerd door priester-leraren van het Klein Seminarie van Hoogstraten. Sinds 1938 staat de kapel op de lijst van beschermde monumenten. Tijdens de bevrijdingsgevechten van de Tweede Wereldoorlog lag Achtel gedurende bijna een maand onder het vuur van tanks en kanonnen. Ieder huis droeg littekens van de beschietingen en de kapel met haar torentje werd zwaar toegetakeld. Uit dankbaarheid, omdat zij allen de gevechten hadden overleefd, brachten de inwoners met vrije giften ongeveer 240.000 oude Belgische franken (omgerekend ongeveer € 6.000) bijeen om de kapel te herstellen. Het 500-jarig bestaan van de kapel werd gevierd in 1975. In 1976 werd de kapel herwid. In 2009 werd ook de Kapelberg beschermd als monument samen met de omliggende boerderijen als dorpsgezicht. De kapel werd gerestaureerd in 1608, 1947 en 1975.

Louis Doms groeide op in Achtel, een hechte boerengemeenschap van ongeveer driehonderd zielen. Na de lagere school ging Louis werken: eerst als boerenknecht en voerman, later als conciërge op kastelen in Wallonië en Noord-Frankrijk en als mijnwerker en seizoenarbeider voor de bietenoogst. In 1918 trouwde hij met Fien Fockaert, een meisje uit de buurt. Nu beproefde hij zijn geluk als meester-gast in een steenbakkerij (tot 1924) en zelfstandige boer. In 1935 verhuisde hij met zijn gezin naar Hoogstraten, waar hij een bloeiend schildersbedrijf opbouwde.

Louis had muzikale ouders die beelden graag en goed zongen. Op zijn zevende kocht Louis van zijn spaargeld zijn eerste harmonica voor vijftien frank (ongeveer € 0,38), een bedrag waarvoor de gemiddelde arbeider toen zes dagen moest werken. Zijn grote voorbeeld was de Achtelse harmonicaspeler Louis van den Bergh (1868-1940), die hij in 1912 op vijftienjarige leeftijd opvolgde als dorpsmuzikant. Louis had nooit een formele muziekkleding genoten. Wel leerde hij zichzelf cijfermuziek aan. Dat kwam hem goed van pas toen hij als jongeman in zijn omgeving oude volksdansen begon op te tekenen.

Kort na de Eerste Wereldoorlog richtte Louis in Achtel dansgroep De Molen op, met een repertoire van lokale dansen. Als kenner van de danstradities van de Noorderkempen werd Louis de eerste en veruit belangrijkste informant van het Vlaams Dansarchief. De grote waardering van de volksdanswereld voor zijn leven en werk bleek uit de onthulling van een monument in Hoogstraten een jaar na zijn overlijden.

Achtel staat ook bekend voor de viering van de heilige Sint Antonius (beschermheilige tegen ziektes bij dieren en vooral bij varkens).

De Sint-Antoniusviering vindt jaarlijks plaats op de eerste zondag na 17 januari. Het feest brengt honderden feestgangers op de been. De heilige wordt steevast afgebeeld met een varken aan zijn zijde. In Achtel trekt zondags, na de misviering van 11 uur, een optocht met zegening van kinderfietsen, pony's, paarden, motors en tractoren door het gehucht. Aansluitend gaan offergaven zoals varkenskoppen, bloedworsten, verse melk, konijnen en kippen onder de hamer. Om 14 uur staat traditioneel een winterse wandeling op het programma.

Voor je op je stappen terugkeert, zie je aan de overkant van de kapel het geboortehuis van Louis Doms (zie verder) op nummer 45. **Je loopt terug naar KNP 98 en 97 om via voetweg 42 naar KNP 89 en vervolgens naar KNP 87 te gaan. Wanneer je in de Heilig Bloedstraat arriveert, wijk je af van de knooppunten en volg je niet verder naar KNP 87. Je slaat dus niet rechtsaf, maar je volgt deze straat rechtdoor naar het centrum. In de Heilig Bloedlaan ga je naar rechts, rich-**

ting de Sint-Katharinakerk. Het kapelletje in het parkje is de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand.

Kapel van O-L-V van Bijstand (1696)

Aan de Heilig Bloedlaan, tegenover Woonzorgcentrum 'Stede Akkers', vind je één van de voornaamste Hoogstraatse kapelletjes en dit zowel omwille van het historisch verleden als omwille van haar sierlijke bouw. In 1696 werd het kapelletje opgericht door Z.E.H. Andreas Theunis, pastoor, landdeken en kanunnik van de Sint-Katharinakerk en tevens oud-rector van de Latijnse School. Hij kreeg hiervoor de goedkeuring van de bisschop van Antwerpen en van de Gravin van Hoogstraten, Maria Gabriëla de Lalaing. Op 21 april 1696 legde de gravin zelf de eerste steen, de 20ste juni was het voltooid. Het werd gebouwd door Libert Fabri die eveneens de begijnhofkerk bouwde. In 1931 werd er een klein parkje omheen gelegd. Dit is nu het Heilig Bloedparkje.

Een beetje verder, in het plantsoen van de Heilig Bloedlaan, zie je een beeldje van een dansend koppel opgericht ter ere van Louis Doms.

HEILLUIZERSPAD / 10 KM

De wandeling gaat verder naar **KNP 29**.

Het Heilluizen is een oud kempisch volksgebruik dat heeft bestaan tot 1941. De dag na de viering van Sint-Antonius (17 januari) trekken jonge mannen in groep, verkleed en voorafgegaan door een 'speelman' met trekzak, langs alle boerderijen met een grote mand (stok door de twee oren en door twee man rondgedragen). Na een intredelied bij het binnengaan van de boerderij, is het de bedoeling dat de boer en boerin een stuk van het varken in de mand doen (vermoedelijk de rest van het patroonsfeest van de vorige dag) en dat iedereen rond de mand nog een rondedans, de zogenaamde Kadril, doet. Halverwege de tocht mag iedereen al drie happen nemen van wat er in de mand ligt en vervolgens trekken ze verder. Op het einde van de tocht wordt alles verdeeld en met het nodige 'nat' opgegeten.

Etymologisch komt het vermoedelijk van 'heil' = opgewekte stemming, vrolijk gejuich, het luid toeroepen van heil- en gelukwensen en 'luizen' in de zin van afluizen, bekomen, ophalen of afbedelen. De volksetymologie heeft nog een leuke verklaring met kabouters op de hei (ze leefden als luizen in de hei) die allemaal werkjes deden voor de boeren van Achtel en op feestdagen in stoet optrokken langs de boeren waar ze zongen en dansten om dan een kermisoverschotje te krijgen.

Aan **KNP 29** ga je via **KNP 30** naar **90**. Tussen deze knooppunten kom je aan de rechtse kant, verscholen tussen de velden, het lokaal van de Sint-Ambrosiusgilde tegen. Aan **KNP 90** gaat het naar **91** waar je linksaf gaat naar **KNP 83**. Op dit stuk van de wandeling heb je steeds een prachtig zicht op de Sint-Katharinakerk van Hoogstraten. Via de betonbaan passeer je IJsbouderij De

Bouwhoeve en kom je op de baan N124 van Hoogstraten naar Wortel.

De Bouwhoeve en Heilig Hartkapel

De Bouwhoeve ligt op de grens tussen Wortel en Hoogstraten. Deze hoeve was eeuwenlang eigendom van de kasteelheren van Hoogstraten. Daarom werd zij soms ook 'Kasteelhoeve' genoemd. Naast deze beide benamingen werd zij ook wel eens de Blauwhoeve genoemd, dit door het feit dat de dakbedekking lange tijd uit blauwe pannen bestond.

Het ontstaan van De Bouwhoeve gaat ver terug in de tijd. In 1442 is er voor het eerst sprake van een hoeve op deze plek. Het ging toen zelfs om twee hoeves die gelegen waren in één veld tegenover het Gelmelslot. Samen omvatten zij huizen, hoven, boomgaarden, beemden, landerijen, heiden, weiden en bossen met een totale oppervlakte van ongeveer 200 bunder (200 Ha). Deze hoeves waren bezit van de toenmalige Heer van Hoogstraten: Frank van Borselen (1395-1470). In 1772 liet Prins

Maximiliaan van Salm-Salm (de eerste Hertog van Hoogstraten) op zijn kosten de twee hoeves samenvoegen tot één grote hoeve die hij voor zijn genoeg liet uitbaten. In die tijd lag de hoeve aan de zuidelijke hoek van de huidige baan naar Wortel. Deze baan werd rond 1850 rechtdoor getrokken naar Wortel. De oude straat tegenover De Bouwhoeve is echter nog zichtbaar en maakt nog steeds de scheiding tussen de twee dorpen.

Om een beeld te geven van de grootte van deze hoeve in deze tijd, krijg je hier een stuk tekst uit het verslag van J.A. Brosry. Dit was de rentmeester van de kasteelheer van Hoogstraten in 1773. *'Men woonde hier in de heide, waar de boeren arm waren. Acht mijlen in het rond telde men weinig hoeves die half zoveel grond onder de ploeg hadden als de kasteelhoeve.'*

In 1880 liet mejuffrouw De Beuckelaer de kapel naast De Bouwhoeve bouwen. De kapel is opgedragen aan het Heilig Hart van Jezus. In de nok werd een

mooi opschrift geplaatst. 'Komt allen tot mij, die belast en vermoeid zijt, en ik zal u ruste geven'. Het plan werd ontworpen door architect Ern. Pelgrims van Antwerpen. In 1980 is het kapelletje voor de laatste keer prachtig gerestaureerd door de heer Jaak Geens, oprichter en mededirecteur van de fabriek 'De Ster'. Jaren geleden werd het Heilig Hartbeeld ontvreemd uit deze kapel.

In 1925 werd de familie Geens eigenaar van De Bouwhoeve. Naast de nog steeds actieve boerderij (melkvee & kippen), is er nu ook een prachtige vakantieboerderij, een ijssalon en een hoefewinkel.

Blijf hier aan de linkse kant wandelen. Rechts heb je een mooi zicht op het Gelmelslot. Aan **KNP 83** ga je naar **82**. Je blijft in de Lindendreef en gaat verder naar de Sint-Katharinakerk waar je opnieuw aan het startpunt **KNP 86** komt.

SINT-AMBROSIUSPAD / 13 KM

Aan **KNP 30** gaat de wandeling verder via **KNP 31, 96, 92 & 91**. Onderweg zie je het gebouw van de Sint-Ambrosiusgilde. Vanaf **KNP 91** gaat het naar **83**, waar je op het traject van het Heil-luizerspad komt.

De Sint-Ambrosiusgilde

De Hoogstraatse Imkervereniging 'Sint-Ambrosiusgilde' bestaat al méér dan 60 jaar. In het bevruchtigingsstation 'De Raam' in Achtel, Rijkvorsel worden in samenwerking met Proefcentrum Hoogstraten bijenkoninginnen gekweekt. Deze zijn broodnodig voor de bestuiving. De honing wordt er koud geslingerd en je krijgt dus gegarandeerd zuivere inlandse bijenhoning.

Wandeling Achtel

Landschapswandeling

Wandelroute

6,5 / 10 / 13 km • ca. 75 min / 2 uur

Korte afwijking van de knooppunten. Ga niet rechtsaf naar 87, maar **VOLG DE HEILIG BLOEDSTRAAT** tot in het centrum.

Downloaden?
Scan hier de code.

#visithoogstraten

Start wandeling knooppunt 86
Vrijheid | Historisch stadhuis

Parking:
vrij parkeren

Kadrielpad

Heilluizerspad

Sint-Ambrosiuspad

www.visithoogstraten.be

03 340 19 55 - toerisme@hoogstraten.be - Samenstelling route en teksten: VVV Hoogstraten

Hoogstraten
hoogst hartelijk